

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня магістра

на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня

(НРК6 та НРК7)

**(спеціальність 025 - Музичне мистецтво,
освітня програма «Народні інструменти»)**

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № 8
від 11.03.2024 р.

Харків – 2024

Фаховий іспит проводиться з метою виявлення знань та фахових компетентностей вступників, які бажають продовжити навчання в ХДАК для здобуття ступеня магістр за освітньою програмою «Народні інструменти» (за спеціалізаціями: баян, акордеон, бандура, гітара, домра, цимбали, балалайка) з метою удосконалення професійної майстерності у подальшій творчовиконавській, педагогічній та науковій діяльності в галузі музичного мистецтва, а також роботи в професійних концертних та музично-театральних закладах.

На навчання за ступенем «магістр» приймаються випускники ЗВО III-IV рівнів акредитації з кваліфікацією «бакалавр музичного мистецтва». Вступники повинні мати необхідний рівень професійної майстерності, володіти знаннями, уміннями та навичками з основних спеціальних дисциплін («Спецінструмент», «Ансамбль», «Диригування», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Музична естетика», «Музична психологія», «Семінар сучасної музики» та ін.); виявляти обізнаність у галузі теорії та історії музичного, зокрема народно-інструментального мистецтва, оперувати професійною термінологією.

Під час випробування вступник повинен виявити:

Знання:

- принципів створення та реалізації виконавської інтерпретації у професійній діяльності музиканта-інструменталіста;
- музично-інструментальних стилів різних епох, технік, прийомів та засобів виконавської виразності;
- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки (диригування);
- основних етапів еволюції народно-інструментального виконавства;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями певного періоду;
- базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару для народних інструментів;
- основних закономірностей й сучасних досягнень з теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- творчого спадку видатних композиторів, піаністів української і світової музичної культури.

Уміння:

- виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори, демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну досконалість володіння інструментом на належному професійному рівні;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- орієнтуватися в питаннях історії народно-інструментального виконавства;
- інтерпретувати художні образи у виконавській і музично-педагогічній діяльності;
- обґрунтовано висловлювати особисту думку з питань теорії та історії вітчизняної і світової музичної культури;
- орієнтуватися в художньо-стильових закономірностях та жанрових особливостях музичного твору;
- збирати, аналізувати та синтезувати художню й наукову інформацію та застосовувати її у виконавській, педагогічній та дослідницькій діяльності;
- взаємодіяти з аудиторією для донесення художньої концепції твору, вільно і впевнено репрезентувати власну виконавську інтерпретацію.

Наявність навичок:

- вільного володіння виконавською технікою та засобами виразності;
- слухового, метро-ритмічного й емоційного самоконтролю під час концертного виступу;
- виконавського аналізу музичних творів з виявленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, форми, драматургії та ідейно-художнього змісту.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

- **«Виконавська майстерність»** - оцінка виконавської майстерності абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою. Абітурієнти завчасно надсилають відеозапис або доступ на посилання відеозаписів (розміщених на платформі YouTube) виконавської програми творчого конкурсу на електронну адресу приймальної комісії;
- **«Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури»** – оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент – усне опитування, співбесіда). Термін проведення (а

також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – «**Виконавська майстерність**» – передбачає виконання випускником програми напам'ять, яка за ступенем складності відповідає випускній програмі освітнього ступеня «бакалавр» (гра на музичному інструменті).

Під час творчого конкурсу вступник має продемонструвати:

- високий рівень технічної майстерності, професійне володіння комплексом прийомів і засобів виконавської виразності;
- артистизм, високий художньо-емоційний рівень виконання творів.

Вимоги до програми з фаху:

- поліфонічний твір або твір великої форми;
- концертний твір (бажано віртуозного характеру).

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів; на записі повинно бути чітко видно інструмент, руки та обличчя виконавця; програма записується одним файлом; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

Другий елемент творчого конкурсу – «**Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури**» – передбачає перевірку знань з теорії та історії музичної культури. Абітурієнт повинен продемонструвати:

- ґрунтовні знання у галузі теоретичного та історичного музикознавства;
- практичні знання специфіки музично-виконавської діяльності, вміння;
- розкрити логіку та побудову композиційно-драматургічного змісту музичного твору;
- знання найважливіших етапів історико-культурної динаміки світового та українського музичного мистецтва;
- знання творчого доробку видатних вітчизняних та європейських композиторів, які репрезентують етапи розвитку світового музичного мистецтва;
- вміння орієнтуватися у музикознавчій та музично-критичній літературі з актуальних проблем сучасного мистецтвознавства.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Для складання другого елементу творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за **200-бальною** шкалою оцінювання. Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

Структура оцінки за проходження фахового іспиту

№	Основні елементи творчого конкурсу	Кількість балів
1	Виконавська майстерність	51-100
2	Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури	51-100
Максимальна кількість балів		200

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2024 РОЦІ на спеціальність 025 - Музичне мистецтво для здобуття ступеня магістр

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1.Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Не володіє знаннями з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Майже не володіє знаннями з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Відсутні музичні здібності.

	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Має фрагментарні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Майже відсутні музичні здібності.
2.Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував гру на інструменті на початковому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував дуже слабкі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, майже не відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував слабкі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.
3.Достатній 150-175 балів	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не повною мірою відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатньо розвинутий технічний апарат, але не в повному обсязі демонструє наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».
	Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті не повною мірою відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат. Абітурієнт виявляє добрі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».

	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програма, що була виконана на інструменті відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий технічний апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє добрі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p>
<p>4. Високий 176 – 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті, повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відтворенні нотного тексту, у відчутті форми. На високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма, що була виконана на інструменті повністю відповідає вимогам і виконана на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат. Продемонстрував всебічні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідич Г. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. Кіровоград, 2005. 226с.
2. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
3. Історія української музики. В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл. Та етнгр. ім. М.Т. Рильського : Ред кол. М. Горійчук, О. Костюк, Т. Булат і ін. К. : Наук. думка, 1989-2004. ТТ. 1-5 : Т1. (від найдавніших часів до середини ХІХ ст.). К., 1989. 447 с. ; Т 2 (друга половина ХІХ ст.). К., 1989. 460 с. ; Т 3 (кінець ХІХ– поч ХХ ст.). К., 1990. 423 с. ; Т.4 (1917–1941) К., 1992. 615 с. ; Т5. (1941–1960). К., 2004. 521 с.
4. Лемішко М. М. Гармонія. Частина І. Діатоніка. Вінниця : Нова книга, 2007.164 с.
5. Лемішко М. Гармонія. Частина ІІ. Хроматика. Вінниця : Нова книга, 2016. 216 с.
6. Муха А.І. Композитори України та української діаспори: довідник. К. : Муз. Україна, 2004. 352 с.
7. Олексюк О. М. Музична педагогіка. Навч. посібник. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
8. Ольховський А. Нарис з історії української музики: наук. видання / Підг. до друку, ред., вст. ст. та коментарі Л.П. Корній. К. : Муз. Україна, 2003. 512 с.
9. Очеретовська Н., Цицалюк Н., Черемський К. Український словник музичних термінів. Харків : Вид-во «Атос», 2008. 178 с.
10. Павлишин С. Музика двадцятого століття : навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
11. Супрун-Яременко Н.О. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця : Нова Книга, 2014. 512 с.
12. Шип С. Музична форма: від звуку до стилю. К. : Заповіт, 1998. 368с.